

להלן הנוסח המלא של דברי אורי אבנרי, ביום הפתיחה של ועידת בולוניה. הנוסח הועתק מסליל ההקלטה, מאחר שלא הוכן מראש. הדברים נאמרו באנגלית.

ידידים יקרים (באנגלית), ידידים יקרים (בעברית), איהו אליאווה (בעברית), הבוקר שיגרה ההסתדרות הציונית באיטליה מיברק-מחאה נגד קיום ועידה זו. היא טענה שהמישלחת הישראלית לוועידה אינה ייצוגית ואינה פטריוטית. איזו חוצפה! איך מעזים אנשים, היושבים ברומא, למחות ביקור רת על הפטריוטיות הישראלי שד אנשים הכאים מישראל? יושב כאן באלום ידידי נתן לירמור, מי שהיה מפקד מחתרת טורת-גבורה, שלחמה במישטר הקולוניאלי הבריטי בארץ-ישראל. האם עליו להוכיח את הפטריוטיות שלו לציונים ברומא?

יושב כאן ידידי יוסי אמיתי, אדם החי משחר נעוריו בקיבוץ-ספר ליד רצועת-עזה. האם עליו להוכיח את הפטריוטיות שלו לאדונים האלה ברומא? ואם יורשה לי להזכיר את עצמי — אני נושא על גופי את סימני הכדורים של מקלע מצרי, שפגעו בי בשעה שלחמתי בסלוגיה נגד גמאל עבד אל-נאצר, ב-1948. האם עלי להוכיח את הפטריוטיות שלי?

אנו, חברי מישלחתי-השלום מישראל, הננו פטריוטים ישראלים. אנו הפטריוטים הישראלים האמיתיים. המאבק למען השלום הוא פטריוטי. השלום הוא הערובה האמיתית לביטחון ישראל.

את מי אנחנו מייצגים? אנחנו מייצגים רק את עצמנו, ואת אזרחי ישראל התומכים בנו. אולם אני מאמין שאנחנו מייצגים גם את מצפון ישראל, את עתיד ישראל, את ביטחון ישראל.

"אני מאמין"

"אני מאמין!" נציג ערבי מקשיב לאבנרי

אני מאמין שיש להפסיק את כל צורות האלימות במזרח התיכון. כדי שנוכל להתקדם לקראת הגשמת עקרונות אלה. אני מאמין שעלינו לכוון שיתוף-פעולה בין כל כוחות השלום במזרח התיכון, כצעד ראשון לקראת הדו-קיום של עמינו. ידידים יקרים, הרשו לי להוסיף הערה אחת לנקודה זו. המלחמה ויאט-נאם שונה לחלוטין מן המלחמה הישראלית-ערבית, וכל ההשוואות ביניהן כוזבות. אולם יכולים אנחנו להסיק ממלחמת ויאט-נאם לקח חשוב אחד.

ידידים יקרים, אחדים מכם בוודאי שואלים את עצמם: מה זאת תנועת השלום הישראלית? איזו מן חיה מורה זאת?

לא קל להסביר זאת לקהל הזה, ובמיוחד לערבים היושבים בקהל זה. הדרך הטובה ביותר היא, אולי, להגיד לכם במילים פשוטות במה אני מאמין, כאדם ישראלי המדבר בשם עצמו.

אני מאמין שתחייית עם ישראל אינה יכולה ואינה צריכה להתבסס על חורבנו של עם אחר.

אני מאמין שהסיכוד ההיסטורי בין שני העמים בארצנו צריך להיפטר על-ידי, ברוח של הבנה הדדית וכבוד הדדי.

הכה נכיר בכך שלא עם אחר צדק תמיד, ולא עם אחר שגה תמיד.

פטריוטים ישראלים

אחד משדות-הקרב העוקריים — ואולי שדה-הקרב העיקרי במלחמת ויאט-נאם היה שדה-הקרב בתוך תוככי ארצות-הברית, הי קרב על נפש העם האמריקאי, על נפש הנוער האמריקאי. אחדים מאיתנו, בישראל, תמכו מההתחלה במאבק העם הוויאט-נאמי, ועקבו אחריו מקרוב. ערכנו בישראל הפגנות למען שחרור ויאט-נאם, ומחינו בכנסת נגד החלטת ממשלתנו לכוון יחסים דיפלומטיים עם המישטר של תיא. בשנת 1965 הייתי בארצות-הברית וראיתי את ההפגנות נגד מלחמת ויאט-נאם. היו אלה הפגנות קטנות, שאורגנו ביד קבוצות זעירות. כעבור שנתיים בלבד, בשנת 1967, השתתפתי בהפגנת-ענק, שפרצה אל שערי הפנטאגון. הפעם כבר השתתפו בה מאה אלף איש.

לאחר-מכן באו, כידוע לכם, הפגנות המוראטוריום, שבהן לקחו חלק למעלה משני מיליון אמריקאים. איך הפכו קבוצות קטנות אלה לתנועת-המונים אדי-רה, שהכריחה אדם כמו ניקסון להסתלק מוויאט-נאם?

תנועת השלום הצליחה במאבק זה, מפני שממשלת האנוי וחזית השחרור הלאומית (ה וויאט-קונג) הכירו בהשיבותה של תנועת הי שלום האמריקאית, והזמינו את מנהיגיה לבי קר בוויאט-נאם.

אכן, היה דרוש אומץ-לב למנהיגי תנועת-השלום האמריקאית, שביקרו בהאנוי, והיה דרוש אומץ-לב לממשלת האנוי, שהזמינה אותם, בשעה שמפציצי-הטורר האמריקאיים חגו בשמי האנוי והרגו נשים וילדים. אולם כך הושג הניצחון במאבק על השלום.

אני מניח לכם, ידידים יקרים, להסיק בי עצמכם את המסקנה מוקח זה. כיום קיים שיתוף-פעולה אוטומטי בין כוחות השוביניזם במזרח התיכון. שיתוף-פעולה זה קיים מאז ומעולם. כל גאוס של שוקירי היה מתנה למשה דיין. הגיעה השעה לכוון שיתוף-פעולה בין כוחות השלום משני צדדים, כצעד ראשון לחיים משותפים במרחב המשותף שלנו. הקשבתי זה עתה בהתרגשות לגאוס של האלד מוחי-אל-דין. זה היה גאוס נהדר. אני מסכים כימעט לכל מילה שאמר. הבה נתקדם ברוח זו! אם ועידה זו לכונן את המיפגרת הראשונה לשיתוף-פעולה בין כוחות-השלום בישראל ובארצות-ערב, היא יבודה להיות — אינשי-אדנה! — למאורע היסטורי, לנקודת-מיפנה בדברי ימי המרחב הי מעונה שלנו.

* נציג ויאט-נאם דיבר בישיבת-הפתיחה על המשך מעשי-האיבה בארצו.

אין אני מאמין שישראל צדקה תמיד, ולא מאמין שישראל שנתה תמיד. אני מאמין שהשאפות הלאומיות של העמים הערביים לעצמאות, לשיחרור ולרפורמה סוציאלית אינן נוגדות את האינטרס האמיתי של העם הישראלי. משום כך הקמנו, בשלמה, את הוועד הישראלי למען שחרור אלג'יריה. משום כך קיבלנו, בשעתו, בברכה פומבית את פני המהפכה העיראקית. משום כך אנחנו תומכים עכשיו בתנועת-השיחרור של דופר.

אני מאמין שניתן להשיג את השלום עכשיו.

אני מאמין שבמיסגרת הסכסוך-שלום, שיבטיח את הצדק והביטחון למדינות ערב ולמדינת ישראל, יכולה וצריכה ישראל להחזיר את כל השטחים שכבשנו ב-1967. הרשו לי להעיר, ידידי, בעיקבות דברים שכבר הושמעו כאן: ייתכן שלא נסכים בינינו לעולם על הנסיבות שגרמו למלחמה זו, ומי היה אשם בהן. ידבק כל אחד בדעתו, ונשאיר-נא להיסטוריונים להחליט, בבוא היום, אם צודקת הגירסה הערבית או הגירסה שלנו.

אבל אנו חייבים עכשיו למצוא ביחד את הדרך אל השלום, כדי שזאדפי החללים שנמלו בשני הצדדים במלחמה זו לא יצטרפו אלפים, רבבות ומאות-אלפים החללים של המלחמה הי באה. זהו תפקידנו!

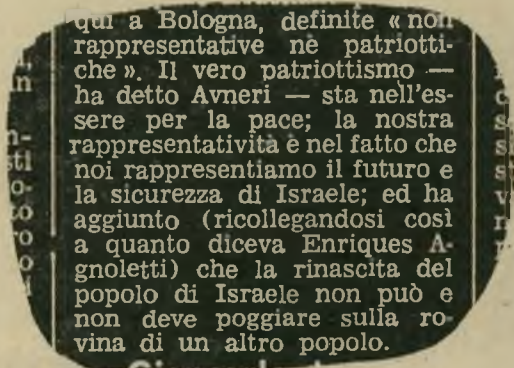
אני מאמין שהאינטרס האמיתי של עם ישראל מחייב אותו לעזור לעם הפלסטיני להגיע לידי שחרור, עצמאות ותחייה לאומית. במדינה פלסטינית לאומית, ראש ממשלתנו, הגברת גולדה מאור, אי מרת: אין פלסטינים, לא קיים עם פלסטיני. אני אומר, כישראלי: העם הפלסטיני קיים, אני מכיר בזכויותיו הלאומיות, כשם שאני דרש ממנו להכיר בקיומנו הלאומי ובזכויותינו הלאומיות.

אני מאמין שישראל צריכה להחזיר את השטחים המצריים הכבושים למצרים, תמורת שלום; ואת השטחים הסוריים הכבושים לסוריה, תמורת שלום; ואת השטחים הכבושים של פלסטין לעם הפלסטיני, תמורת שלום. כדי שחילט בעצמו איך לבנות בהם את עתידו.

אני מאמין שירושלים צריכה לשמש בירת ישראל ובירת המדינה הפלסטינית. תשמשינא ירשלים המאוחדת סמל וכסים ראשון לחיים-יבצוותא בחרות ובשלום.

אני מאמין שעל הפליטים לקבל בחזרה את זכויותיהם. יש לשקם אותם בארץ. אלנא במזרח התיכון אף פליט אחד! אני מאמין שיש להעניק לאחר חרות מדינית לעם הפלסטיני בכל ארצות המרחב, ובכלל זה בשטחים המוחזקים, כדי שיוכל לבחור באורה חופשי בהנהגה לאומית מוסמכת, שתהיה שותף מלא בשלום, ובמאמצים להשגת השלום.

* דופר היא מחוז בממלכת עומאן ומוסקאט, בה מתנהלת כעת מלחמת-שיחרור נגד השלטון הפיאודלי, הנתמך על-ידי חברות הנפט. נציג חזית-השיחרור השתתף בוועידת בולוניה והתיידד עם חברי המישלחת הישראלית.

"פטריוטיות!"

מבליט את דבריו על פטריוטיות וביטחון ישראל.

לדחוף קדימה דברים, לפשט תהליכים, להשיג פשרות ולמנוע הפרעות מצד האי-רופים — חורה על עצמה כמה פעמים בעת הוועידה עצמה. גם היא היתה סימן לבאות.

מדוע היה כה קשה להוליד ועידה זו? הכרה בכוחות-ההשלום בישראל

מאז הגה מוחי-אל-דין את הרעיון הראשון. פעמים רבות התיאשנו כולנו. תהליך זה מוכיח עד כמה היתה ועידה זו מיוחדת, ועד כמה ראו בה כולם צעד מהפכני משהי. קשה לעשות צעד כה גדול בדרך לשלום. היתה דרושה סבלנות איך-קץ, הבנת הבעיות המיוחדות בכל ארץ עד שבסופו של דבר יצא הדבר אל הפועל.

עוד לפני שבועיים, בוועדה הי מכינה, נכרו הקולות שדרשו החייה נוספת. רק לחץ ישראלי-ערבי משותף, וכימעט אולטימטיבי, הבי ליח אז לתת ליוזמה את הדחיפה המכרעת.